

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 351/2023 pentru aprobarea Programului de stimulare a investițiilor „373”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 351/2023 pentru aprobarea Programului de stimulare a investițiilor „373” este elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în comun cu Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (în continuare – ODA).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Temeiul legal pentru elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 351/2023 îl constituie: • Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii care stabilește cadrul legal de activitate al întreprinderilor micro, mici și mijlocii, precum și măsurile de suport din partea statului pentru crearea și dezvoltarea lor, și anume art. 9, care stabilește cadrul instituțional al realizării politicilor pentru IMM-uri (Guvernul, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și ODA), și art. 11, care reglementează programele de stat pentru dezvoltarea IMM-urilor orientate spre realizarea unui obiectiv bine determinat în cadrul politicii de stat privind stimularea dezvoltării întreprinderilor micro, mici și mijlocii. • Regulamentul cu privire la activitatea Fondului pentru antreprenoriat și creștere economică a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 94/2023, pct. 10 și 11 care prevăd că ODA elaborează, dezvoltă și aprobă produse de finanțare oferite din mijloacele financiare ale FACEM în conformitate cu prioritățile de politici publice stabilite de Guvern, cu obiectivele de dezvoltare a antreprenoriatului. • Pct. 60 din Programul de stimulare a investițiilor „373” aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 351/2023 (în continuare – Program), potrivit căruia termenul de implementare a prezentului Program este de 8 ani, cu posibilitatea de a fi prelungit în funcție de rezultatele și relevanța acestuia. • Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2026-2028, aprobat prin HG 238/2025 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 237-240 art. 281), Acțiunea de Reformă nr. 16. <i>Sporirea accesului la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii pentru stimularea investițiilor</i>, prin dezvoltarea FACEM, gestionar al Programului de stimulare a investițiilor „373”. • Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, Subdomeniul 1.2: Competitivitatea sectorului de afaceri, Reforma 1.2.5-8: Consolidarea sistemului public de sprijin al IMM-urilor, sporind eficiența și relevanța sprijinului guvernamental oferit antreprenorilor pentru a impulsiona competitivitatea, care urmărește facilitarea accesului la finanțare, inclusiv prin extinderea Programului „373” de compensare a ratei dobânzii pentru împrumuturile IMM-urilor. • Obiectivul 1, acțiunea 3.5. <i>Complementarea ofertei de credite investiționale pe termen mediu și lung prin oferirea instrumentelor alternative (programul „373”, garanții financiare, leasing)</i> din Strategia națională de dezvoltare economică 2030, aprobată prin HG nr. 393/2024 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 241-244 art. 505); • Obiectivul specific 2.2., Acțiunea 2.2.1. <i>Implementarea și gestionarea Programului de stimulare a investițiilor „373”</i> din Planul de acțiuni privind implementarea în anii 2023–2025 a Programului Național pentru Promovarea Antreprenoriatului și Creșterea

Competitivității (PACC 2027), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 653/2023 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 383–386, art. 901).

Programul de stimulare a investițiilor „373” are drept scop asigurarea accesului la finanțare al întreprinderilor mici și mijlocii pentru proiecte investiționale, prin compensarea parțială a ratei dobânzii la creditele investiționale oferite de către băncile din Republica Moldova. Rata dobânzii este compensată de către stat prin intermediul FACEM din cadrul IP ODA în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 94/2023 privind aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea FACEM.

Modificarea propusă a Hotărârii Guvernului nr. 351/2023 are ca obiectiv alinierea instrumentului de acces la finanțare din cadrul Programului la prioritățile de politici publice și la obiectivele naționale de dezvoltare a antreprenoriatului. În mod specific, se propune extinderea duratei de implementare a Programului pentru o perioadă de 3 ani și 5 luni, până la sfârșitul anului 2028, astfel încât aceasta să corespundă perioadei Planului național de dezvoltare pentru anii 2026–2028, oferind astfel mediului de afaceri un cadru mai clar și previzibil de planificare pe termen mediu.

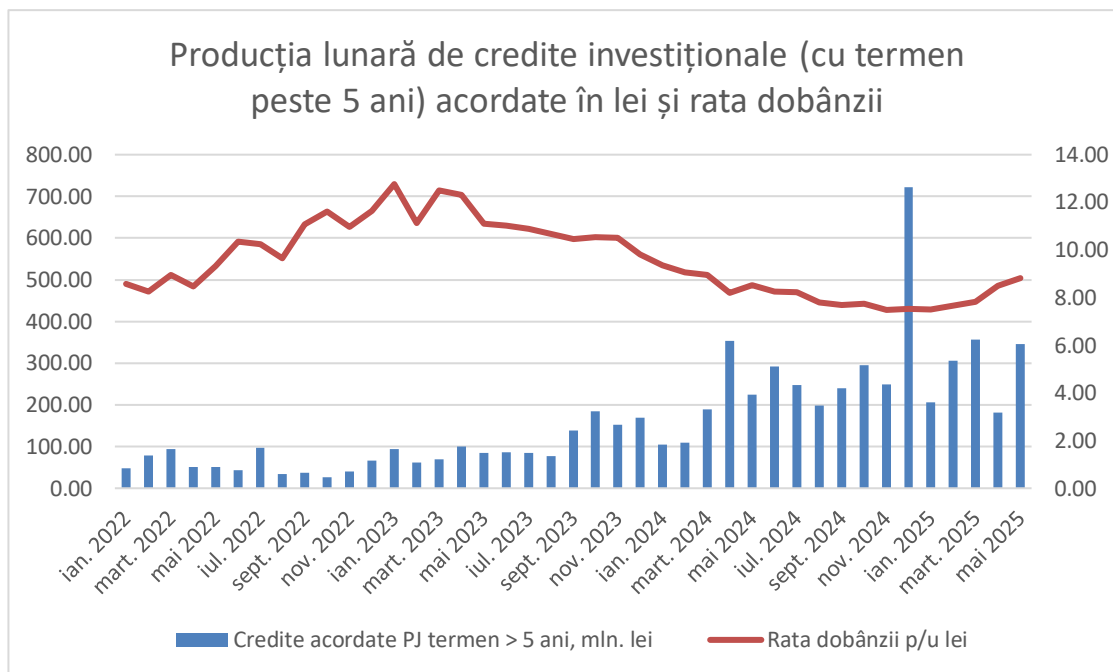
Suplimentar, în contextul implementării nemijlocite a Programului, au fost identificate câteva aspecte de ordin tehnic, care se propun a fi concretizate, în scopul accelerării acceptării proiectelor investiționale în cadrul Programului menționat. În mod particular, se propune detalierea prevederii care să permită beneficiarului să completeze creditele obținute în cadrul Programului, cu Programele de grant aprobate prin hotărârile Guvernului și/sau alte instrumente de suport non-financiar și financiar nerambursabil destinate întreprinderilor mici și mijlocii, implementate de ODA.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Necesitatea prelungirii perioadei de implementare a Programului derivă din impactul favorabil constatat asupra nivelului investițiilor realizate de sectorul IMM, în contextul unui cost de finanțare predictibil pe termen mediu. Acest fapt contribuie direct la multiplicarea volumului total al investițiilor.

Conform situației din 10 iulie 2025, un număr de 813 companii beneficiare au contractat 1 119 credite investiționale în valoare totală de 3 415 milioane lei, generând investiții cumulate de 4 959 milioane lei. Angajamentele de compensare asumate de către ODA însumează 197.04 milioane lei. Efectul de levier financiar atins este de 1:25 – ceea ce înseamnă că fiecare leu alocat de stat a facilitat atragerea a 25 lei din surse private, incluzând contribuția proprie a întreprinderilor și creditele contractate.

Analiza acordărilor lunare de credite investiționale în lei cu termene de peste 5 ani către persoanele juridice de către sistemul bancar relevă existența unei corelații inverse între rata dobânzii și volumul creditării. Astfel, o creștere a ratei dobânzii conduce la o scădere a cererii de credite, în timp ce o diminuare a acesteia stimulează accesarea finanțării. Această relație grafic se prezintă astfel:

Actualmente în cadrul Programului se admite obținerea creditului investițional pentru procurarea materiei prime și/sau a materialelor necesare procesului de producere/prestare a serviciilor a căror valoare nu va depăși 30% din valoarea proiectului investițional solicitat spre finanțare (pct. 7 lit. a)). Raportarea procurării mijloacelor circulante la proiectul investițional, și nu la creditul investițional, admite o posibilă abatere de la obiectivul Programului de stimulare a accesului IMM-ilor la credite investiționale pentru procurarea de echipamente și utilaje, prin permiterea obținerii creditelor pentru mijloacele circulante valoarea cărora poate depăși semnificativ mărimea creditului pentru investițiile setate.

Având în vedere, efectele pozitive ale Programului 373, în contextul strategiilor dezvoltate de Guvern și necesitatea asigurării unei creșteri economice durabile, modificările propuse la Programul 373, fac parte din măsurile care stau la baza realizării obiectivelor strategice ale țării.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 351/2023 are drept scop ajustarea instrumentului utilizat în cadrul Programului la prioritățile de politici publice și obiectivele de dezvoltare a antreprenoriatului stabilite de stat, în mod particular prin extinderea termenului de facilitare a accesului IMM-urilor la resurse financiare la costuri previzibile pentru următorii 3 ani prin compensarea ratei dobânzii.

Suplimentar, în contextul implementării nemijlocite a Programului, au fost identificate câteva aspecte de ordin tehnic, care se propun a fi concretizate, în scopul accelerării acordării proiectelor investiționale în cadrul Programului menționat. Se propune detalierea prevederii care să permită beneficiarului să completeze creditele obținute în cadrul Programului, cu Programele de grant aprobate prin hotărârile Guvernului și/sau alte produse de suport non-financiar și financiar nerambursabil destinate întreprinderilor mici și mijlocii implementate de ODA.

Obiectivul principal al proiectului de hotărâre constă în ajustarea cadrului normativ de implementare a Programului de stimulare a investițiilor „373”, în scopul asigurării continuității și predictibilității mecanismului de compensare a ratei dobânzii pentru IMM-uri și oferirea posibilității de completare a creditele obținute în cadrul Programului, cu Programele de grant

aprobate prin hotărârile Guvernului și/sau alte produse de suport non-financiar și financiar nerambursabil destinate întreprinderilor mici și mijlocii implementate de ODA. În acest sens, pct. 1.1. din proiectul Hotărârii de Guvern prevede că *pct. 2¹ se expune în următoarea redacție: „2¹. Creditele acordate în cadrul prezentului Program pot fi completate cu alte instrumente de susținere non-financiară și financiară nerambursabile destinate întreprinderilor mici și mijlocii implementate de ODA.”*

Pct. 1.4. din proiect prevede că *la punctul 7, litera a), textul „a căror valoare nu va depăși 30% din valoarea proiectului investițional solicitat spre finanțare” se substituie cu textul „a căror valoare nu va depăși 30% din valoarea creditului investițional solicitat pentru implementarea proiectului investițional”,* această modificare fiind necesară având în vedere că definiția termenului „credit investițional” prevăzută la pct. 7 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 351/2023 nu este pe deplin aliniată cu dispozițiile pct. 1 și pct. 5 ale aceleiași hotărâri, care stabilesc în mod clar că scopul și obiectivul general al Programului 373 îl reprezintă stimularea creșterii economice a mediului antreprenorial, prin sprijinirea financiară a proiectelor investiționale destinate extinderii activităților de afaceri. În acest context, includerea sintagmei „precum și pentru procurarea materiei prime și/sau a materialelor necesare procesului de producere/prestare a serviciilor a căror valoare nu va depăși 30% din valoarea proiectului investițional solicitat spre finanțare” creează premisele acordării de către instituțiile de credit a finanțărilor cu dobândă compensată din bugetul de stat pentru capital de lucru, care nu este în mod necesar legat de proiectul investițional vizat de Programul „373”. Totodată, această formulare permite acordarea de credite pentru capitalul de lucru într-o valoare mai mare decât cea a creditului destinat proiectului investițional finanțat prin Programul „373”, întrucât baza de calcul este valoarea proiectului investițional (care poate fi finanțat și din surse alternative) și nu cuantumul efectiv al creditului acordat în cadrul Programului. Aceste aspecte pot genera riscuri care contravin scopului și obiectivului general al Programului.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de fundamentare a necesității modificării Hotărârii Guvernului nr. 351/2023, au fost analizate următoarele opțiuni alternative de a păstra redacția actuală a textului Programului. Această opțiune însă nu se pliază cu prioritățile de politici publice și obiectivele de dezvoltare a antreprenoriatului stabilite de Guvern, prin care necesitatea de compensare a dobânzilor pentru antreprenori în cazul creșterii mărimii acestora este vădită și continuă a fi necesară.

Prin urmare, ajustarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 351/2023 pentru aprobarea Programului de stimulare a investițiilor „373” a fost identificată ca singura soluție eficientă și conformă cu necesitățile actuale ale antreprenorilor, care consecvent se exprimă în obiective de stat.

Având în vedere tendințele de majorare a ratelor dobânzilor la credite, înregistrată în anul curent, se consideră necesară prelungirea intervenției statului.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Pentru extinderea programului “373” sunt planificate 450 milioane lei pentru perioada 2026-2028 în contextul măsurilor/acțiunilor prevăzute în Planul de Creștere Economică, parte componentă a proiectului CBTM 2026-2028.

Examinând opțiunile: de a accepta modificările propuse versus opțiunea de a nu face nimic, în baza prognozei financiare, se constată că costul măsurii suportat de la bugetul de stat în anii următori este de cca 574 milioane lei care va contribui la stimularea a minim 5200 milioane lei. Cheltuielile pentru acoperirea costurilor Programului urmează să fie acoperite în fiecare an de la Bugetul de Stat, în baza prognozei precizate a indicatorilor, în funcție de efectivul înregistrat în perioadele precedente.

Prognoza anuală de cheltuieli (în milioane MDL), este după cum urmează:

Opțiuni	Anul													Total
	2023 real	2024 real	2025	2026	2027	2028	2029	2030	203 1	203 2	203 3	203 4	203 5	
Opțiunea propusă prin modificare HG														
Credite acordate ÎMM-lor	522	1.774	1.704	1.350	1.350	1.300	0	0	0	0	0	0	0	8.000
Investiții stimulate	678	2.307	2.215	1.755	1.755	1.690	0	0	0	0	0	0	0	10.400
Cheltuieli	5	34	108	184	205	208	176	119	71	40	20	7	1	1.178
Fără modificare HG														
Credite acordate ÎMM-lor	522	1.774	1.704	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4.000
Investiții stimulate	678	2.307	2.215	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.200
Cheltuieli	5	34	108	153	120	87	57	30	10	1	0	0	0	604
DIFERENȚA														
Credite acordate ÎMM-lor	0	0	0	1.350	1.350	1.300	0	0	0	0	0	0	0	4.000
Investiții stimulate	0	0	0	1.755	1.755	1.690	0	0	0	0	0	0	0	5.200
Cheltuieli	0	0	0	31	84	122	120	89	61	39	20	7	1	574

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul are caracter tehnico-normativ și urmărește extinderea termenului de implementare a Programului, precum și anumite ajustări de ordin tehnic de concretizare, în scopul accelerării acordării proiectelor investiționale în cadrul Programului menționat.

Modificările nu afectează condițiile generale de participare la Program, nu reduc drepturile sau oportunitățile beneficiarilor, ci au ca scop asigurarea legalității și sustenabilității mecanismului de sprijin, fără generarea unor sarcini administrative sau financiare suplimentare.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu procedurile stabilite în vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și în vederea elaborării actelor normative, anunțul de inițiere a procesului de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 351/2025 este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării

(mded.gov.md), rubrica Transparența/Anunțuri privind consultările publice, precum și pe portalul guvernamental particip.gov.md (poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14570).

Proiectul hotărârii de Guvern va fi supus consultărilor publice și avizărilor/ expertizărilor de către entitățile publice de resort, inclusiv cele implicate în implementarea hotărârii, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de hotărâre va fi supus expertizei juridice și respectiv, expertizei anticorupție în conformitate cu cerințele Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Rezultatele expertizelor menționate supra vor fi incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Ca urmare a aprobării proiectului, va fi modificată hotărârea Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 351/2023 pentru aprobarea Programului de stimulare a investițiilor „373”.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Nu este aplicabil.

Secretar de stat

Natalia SELEVESTRU